Amsteldijk 166
1079 LH Amsterdam
020 – 5225 999
www.kantar.com

Aan: Ministerie van Justitie en Veiligheid
Betreft: Resultaten enquête dubbele naamgeving kinderen

Achtergrond en doelstelling

Het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen, ontwikkelingen op het gebied van de informatisering en de internationalisering van de samenleving hebben in de afgelopen jaren vragen en discussiepunten ten aanzien van het naamrecht opgeroepen. In verband daarmee heeft de Minister van Justitie op 6 februari 2008 de toezegging gedaan dat een aantal onderdelen van het naamrecht nader zal worden bezien. Hiertoe is de Werkgroep liberalisering naamrecht is ingesteld. Aan de aanbevelingen van de werkgroep is tot voor kort geen opvolging gegeven. Begin 2019 is een motie aangenomen die de regering oproept om met een wetsvoorstel te komen dat het mogelijk maakt dat kinderen een dubbele achternaam krijgen (TK 2018-2019, 35 000 VI, nr. 89). De Minister voor Rechtsbescherming heeft de Tweede Kamer laten weten de motie uit te zullen voeren met een aangepast tijdpad (TK 2018-2019, 33 836, nr. 46).
Op dit moment krijgt een kind bij de geboorte de achternaam van de vader of de achternaam van de moeder of de duomoeder. Het is niet mogelijk om kinderen meer dan één achternaam te geven.
Om een gegronde beslissing te maken over de vormgeving van dit wetsvoorstel is Kantar door het ministerie van Justitie en Veiligheid (hierna: JenV) uitgenodigd om een vragenlijstonderzoek onder het Nederlandse publiek van 18 jaar en ouder uit te zetten. Het doel hiervan is het peilen van de mening van het Nederlands publiek ten opzichte van een nieuwe vorm van naamgeving voor kinderen en het verkennen van de voorkeur voor het “standaardsysteem” in de toekenning van de achternaam. De centrale vraag is als volgt geformuleerd:

Wat is de mening van de respondenten over een wetsvoorstel om kinderen een dubbele achternaam te geven en welk systeem van geslachtnaamgeving heeft de voorkeur?

Opzet en uitvoering van het onderzoek

Om deze vraag te beantwoorden, heeft Kantar in samenspraak met het ministerie van JenV een vragenlijst opgesteld. Deze vragenlijst is vervolgens voorgelegd aan een representatieve groep respondenten afkomstig uit het eigen panel van Kantar.

Het veldwerk is op 14 januari 2020 gestart en is beëindigd op 22 januari 2020. Er zijn in totaal 2.337 respondenten benaderd. Van hen hebben uiteindelijk 1.000 de vragenlijst volledig ingevuld. Het responspercentage komt daarmee uit op 43%. De steekproef is representatief getrokken op de kenmerken sekse, leeftijd, opleidingsniveau, regio en grootte van het huishouden. Na afronding van de gegevensverzameling is de samenstelling van de netto steekproef vergeleken met normcijfers. Eventuele afwijkingen zijn door middel van weging gecorrigeerd. De resultaten van de enquête zijn hierdoor generaliseerbaar naar de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder.

In de volgende paragrafen worden de uitkomsten van het onderzoek beschreven. Achtereenvolgens wordt op vier onderwerpen ingegaan:

- oordeel mogelijkheid dubbele naamgeving kind;
- eigen voorkeur naamgeving kind;
- reden voor eigen voorkeur.

Oordeel mogelijkheid dubbele naamgeving kind

- De mening van de respondenten over de mogelijkheid van een dubbele naamgeving voor een kind is verdeeld. Nagenoeg even veel mensen vinden het idee (zeer) positief (32%) als (zeer) negatief (34%). De overige respondenten hebben een neutrale mening over het idee (34%).
- Vrouwen (37%) oordelen positiever over het idee om een kind een dubbele achternaam te geven dan mannen (27%).
- Mensen met een niet-Westerse migratieachtergrond (21%) zijn vaker zeer positief over het idee om een kind een dubbele naam te geven ten opzichte van het totaal (9%).
- Er zijn geen verschillen in het oordeel tussen de verschillende leeftijdsgroepen.
- Er zijn geen verschillen tussen de huishoudens van verschillende groottes.
- Er zijn geen verschillen tussen respondenten met en zonder kinderen.

Eigen voorkeur naamgeving kind

- Gevraagd is welke voorkeur men zou hebben wanneer men zijn/haar (eventuele) kind (opnieuw) een achternaam zou geven. De meerderheid van de respondenten geeft de voorkeur aan de naam van de vader (54%). Een minderheid zou het kind de naam van de moeder geven (10%). Een kwart van de ondervraagden zou het kind een dubbele naam geven (25%), waarbij 11% de naam van de vader als eerste kiest gevolgd door de naam van de moeder. 10% heeft (nog) geen voorkeur voor de volgorde. 4% zou de naam van de moeder als eerste kiezen gevolgd door de naam van de vader.
- Mannen (58%) hebben vaker een voorkeur voor de naam van de vader dan vrouwen (50%) een voorkeur hebben voor de naam van de vader.
- Mensen in de leeftijdscategorie 25 t/m 34 jaar (64%) geven vaker de voorkeur aan de naam van de vader ten opzichte van het totaal (54%). Terwijl mensen in de leeftijdscategorie 65+ (33%) juist vaker de voorkeur geven aan een dubbele naamgeving ten opzichte van het totaal (25%).
- In de leeftijdscategorie 25-45 jaar geeft een vijfde van de respondenten aan te willen kiezen voor een dubbele naam (21%).
- Mensen in een éénpersoonshuishouden (43%) geven minder vaak de voorkeur aan de naam van de vader ten opzichte van het totaal (54%).
- Respondenten met kinderen (58%) geven vaker aan dat ze de naam van de vader kiezen dan mensen zonder kinderen (45%).
- Mensen die getrouwd zijn of een geregistreerd partnerschap hebben (60%) geven vaker de voorkeur aan de naam van de vader ten opzichte van het totaal (54%).
- Er zijn geen verschillen in voorkeur voor een systeem tussen hoog, midden en laagopgeleiden. Er is ook geen relatie tussen etniciteit en de voorkeur.

Conclusie

- Samengevat betekent dit dat twee derde van de bevolking positief of neutraal staat tegenover een aanpassing van de wet zodat ouders een dubbele naam aan hun kinderen kunnen geven. Echter, als respondenten zelf een naam voor hun kinderen moeten kiezen, kiest de meerderheid van hen voor de naam van de vader.

Reden voor eigen voorkeur

Door middel van een open vraag is in kaart gebracht om welke redenen men de voorkeur heeft voor een bepaalde naamgeving. We geven hier een indruk van de gegeven antwoorden:

- Als mensen voor een enkele achternaam kiezen dan doen ze dit voornamelijk omdat ze vinden dat één achternaam genoeg is. Ook vinden ze twee achternamen verwarrend of geven ze aan dat ze hier de voorkeur aan geven vanwege gewoonte/ traditie.

- Daarnaast geven mensen ook vaak aan dat ze voor alleen de naam van de vader kiezen, omdat de vrouw vaak ook de naam van de man aanneemt bij het trouwen.
- Als mensen voor het dubbele systeem kiezen doen ze dit omdat ze het belangrijk vinden dat beide ouders vertegenwoordigd worden in de achternaam van het kind. Ook noemen mensen vaker dat het voor meer gelijkheid zorgt, het meer van deze tijd is en twee achternamen mooi vinden klinken. Daarnaast vinden ze het ook belangrijk dat kinderen uiteindelijk zelf hun achternaam kunnen kiezen.
- Ook wordt benoemd dat mensen het handig vinden om een dubbele achternaam te hebben, voor het geval men ooit gaat scheiden.
- Ondanks dat is uitgelegd dat de achternaam maximaal uit twee namen mag bestaan, vinden mensen dit lastig te begrijpen. Ze denken dat de kinderen van mensen met dubbele achternamen kunnen eindigen met vier achternamen, wanneer dubbele achternamen worden doorgegeven.